

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО-РОЗРАХУНКОВІ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ

International Credit and Currency Transactions

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2021/2022
З якого курсу викладається	3
В якому семестрі (-ах) викладається	5-8
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Шелест Олексій Леонідович
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, доцент
Кафедра	Міжнародного бізнесу, фінансів та обліку
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar / ORCID
Контактна інформація	o.shelest@knute.edu.ua

Анотація

У дисципліні розкрито теоретичні та практичні основи міжнародних розрахунків і проведення валютних операцій з урахуванням вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення, а також світового досвіду таких операцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика організації та функціонування фінансової політики. У цій дисципліні досліджуються і розкриваються теоретико-методологічні засади державної грошово-кредитної політики, бюджетно-фіскальної політики, інвестиційної та міжнародної політики держави.

Мета дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань із теоретичних основ, методичних підходів, а також практичних навичок і реалізаційних здатностей щодо використання принципів, прийомів і методів організації та здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- основні принципи та правила здійснення міжнародних розрахунків і валютних операцій в установах банків;

- порядок відкриття та обслуговування рахунків у іноземній валюті;
- порядок оформлення та проведення аналізу зовнішньоекономічних контрактів;
- форми та порядок здійснення документообігу під час міжнародних розрахунків;
- механізм оформлення міжнародних розрахунків клієнтів банку та власних розрахунків банківської установи;
- порядок здійснення документарних форм розрахунків;
- способи фінансування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;

вміти:

- аналізувати функціонування та прогнозувати розвиток валютних ринків;
- аналізувати валютно-фінансові умови та оцінювати ризики міжнародних розрахунків;
- обслуговувати валютні рахунки клієнтів;
- аналізувати та оформляти документи у зовнішньоторговельних операціях;
- обирати відповідно до ситуації спосіб платежу у міжнародних розрахунках;
- проводити документарні розрахунки;
- супроводжувати міжнародні розрахунки гарантіями; здатність фінансувати міжнародні розрахунки і валютні операції.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ менеджменту, економіки та фінансів, зовнішньоекономічної діяльності підприємств, міжнародних фінансів, банківської системи та банківських операцій.

Програма дисципліни

Тема 1. Валютні відносини та операції як сфера здійснення міжнародних розрахунків

Сутність і співвідношення понять «міжнародні розрахунки» та «валютні операції». Основи організації валютних відносин в Україні. Сутність та види валютних операцій.

Функції валютного ринку. Причини виникнення валютних відносин. Особливості притаманні сучасним міжнародним валютним рынкам. Сутність та функції валютних курсів. Характеристика функцій основних учасників валютного ринку.

Валютні неторговельні поточні операції. Валютні операції, пов'язані з рухом капіталу. Форвардні валютні операції. Сутність та види валютного арбітражу.

Тема 2. Валютно-фінансові умови та ризики міжнародних розрахунків

Валютно-фінансові умови міжнародних розрахунків. Особливості міжнародних розрахунків. Валютно-фінансові умови міжнародних розрахунків. Валюта ціни. Валюта платежу. Основні форми розрахунків. Способи платежів за міжнародними розрахунками.

Ризики міжнародних розрахунків. Ризики, які притаманні міжнародним розрахункам. Методи зниження валютного ризику. Взаємозв'язки між різними видами ризиків міжнародних розрахунків і зовнішньої торгівлі.

Тема 3. Валютні рахунки в міжнародних розрахунках

Сутність кореспондентських відносин. Етапи створення кореспондентських відносин між банками. Відмінність рахунків Лоро і Ностро. Поточні та вкладні рахунки.

Сутність ідентифікації клієнта банку. Документи, які потрібні для відкриття банківського рахунку фізичній особі. Документи, які потрібні для відкриття банківського рахунку суб'єкта господарювання. Порядок відкриття, обслуговування та закриття рахунків в іноземній валюті.

Порядок отримання індивідуальної ліцензії для розміщення валютних цінностей за межами України. Документи необхідно подати до Територіального управління Національного банку України для отримання індивідуальної ліцензії для розміщення валютних цінностей за межами України..

Тема 4. Документи в зовнішньоторговельних операціях та умови постачань

Характеристика зовнішньоекономічного контракту. Ключові розділи зовнішньоекономічного контракту. Інкотермс, основні групи умов Інкотермс.

Види документів у зовнішньоторговельних операціях. Характеристика комерційних документів. Характеристика фінансових документів. Характеристика страхових документів. Характеристику офіційних документів.

Системи підтвердження угод на міжбанківському ринку України. Основні правила підтвердження угод на міжбанківському ринку України..

Тема 5. Способи платежів у міжнародних розрахунках

Які є засоби здійснення міжнародних платежів. Особливості авансових розрахунків. Характеристика платежів на відкритий рахунок. Переваги та недоліки для імпортера й експортера.

Роль банківського переказу в міжнародних розрахунках. Організація розрахунків із використанням чеків. Обов'язкові реквізити векселя. Нормативно-правові акти, що регулюють вексельний обіг в Україні. Особливості розрахунків із використанням векселів.

Розрахункові операції із використанням платіжних карток. Міжнародна міжбанківська система комунікацій СБІФТ. Основні переваги міжбанківської системи комунікацій СБІФТ. Електронні системи переказу коштів фізичних осіб. Послідовність дій під час відправки грошового переказу системою Вестерн Юніон. Структура повідомлень у СБІФТ.

Тема 6. Документарні форми розрахунків

Міжнародне інкасо. Типи інкасо. Використання інкасової форми розрахунків з позиції експортера та імпортера. Основні учасники інкасової форми розрахунків. Типова схема розрахунків за допомогою документарного інкасо. Характеристика основних розділів Уніфікованих правил за інкасо.

Акредитив. Типи акредитивів. Сторони-учасники і фази документарного акредитиву. Типова схема розрахунків за допомогою документарного акредитиву. Ключові етапи акредитивної форми розрахунків. Характеристика основних розділів Уніфікованих звичаїв та правил за акредитивом..

Тема 7. Банківська гарантія у міжнародних розрахунках

Принципи та сутність банківського гарантування. Порядок регламентації використання міжнародних гарантій. Солідарна та проста порука. Акцесорний характер поруки. Характеристика відкличної та безвідкличної, умовної та безумовної гарантій. Платіжні гарантії. Контрактні гарантії.

Тема 8. Банківське фінансування зовнішньоторговельних угод

Міжнародний кредит. Міжнародний фірмовий кредит. Особливості міжнародного лізингу. Особливості міжнародного факторингу. Форфейтування під час міжнародних розрахунків. Банківське кредитування міжнародної діяльності. Способи та методи нарахування відсотків під час міжнародного кредитування.

Особливості та політики дисципліни

Унікальність організації освітнього процесу за дисципліною полягає в тому, що його зміст, з одного боку, сформований на основі аналізу існуючих споріднених вітчизняних освітніх програм, а, з іншого боку, віддзеркалює власне бачення Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ щодо особливостей програмного забезпечення (Портал освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту), залучення фахівців сфери міжнародної діяльності для участі в освітньому процесі.

Студентам необхідно відвідувати аудиторні заняття та відпрацьовувати пропуски. Особливою вимогою до навчання за дисципліною є виконання всіх завдань, передбачених робочою програмою дисципліни.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЕКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) опрацювання лекційного матеріалу наведеного Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>) та виконання практичних завдань з кожної теми дисципліни; 2) підготовка та захист виконаних завдань для самостійної роботи на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>); 3) поточне тестування на Порталі.

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (теоретичне питання); завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Величко К. Ю. Міжнародні валютно-фінансові відносини : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс]. – Харків: Харківський університет харчування та торгівлі, 2019. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12см. – Назва з екрана.

2. Давидова І. О. Транснаціональні корпорації : навчальний посібник / І. О. Давидова, К. Ю. Величко, О. І. Печенка, – Харків : ФОРТ, 2018. – 175 с.

3. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навчальний посібник / Л. П. Носач, К. Ю. Величко, О. І. Печенка, Ж. С. Зосимова, Н. А. Сокол. – Харків : ФОРТ, 2016. – 240 с.
4. Про встановлення реквізитів фінансових банківських векселів [Електронний ресурс] Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.12.2013 р. № 2893. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0015-14>. – Станом на 27.03.2021. – Назва з екрана.
5. Уніфіковані звичаї та правила для документарного акредитиву (УСР-600) [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_013. - Станом на 27.03.2021. – Назва з екрана.
6. Уніфіковані правила щодо договірних гарантій [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_005. – Станом на 27.03.2021. – Назва з екрана.
7. Уніфіковані правила щодо інкасо [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_0027. – Станом на 27.03.2021. – Назва з екрана.